

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Vil ministeren redegøre for, om regeringen mener, at såkaldte ”sorte huller” eller ”døde sandsugningshuller” er en acceptabel konsekvens af sandsugning i danske farvande, og oplyse, om ministeren mener, at betingelser for sandsugning og råstofindvinding i havet generelt skal gentænkes? Der henvises til svar på MOF alm. del – spørgsmål 1294 og 1301 (2021-2022).

Svar

INTRO

Tak for ordet.

Først og fremmest vil jeg gerne understrege, at jeg deler ordførerens bekymring for, at der kan opstå svovlbrinte i huller, der er fremkommet ved råstofindvinding.

Havet er vores største og vildeste naturressource, og det er helt afgørende, at vi passer på havets natur og biodiversitet. Vi kan se, at vores havnatur er under pres. Derfor er jeg glad for, at alle partier i Folketinget i går indgik en aftale om Danmarks Havplan, der sikrer mere naturbeskyttelse på havet

med over 30 pct. af havarealet udlagt til beskyttet natur. Det er afgørende, at vi gør en indsats for naturen i havet, og med havplanen har vi taget et stort skridt i den rigtige retning.

Den netop indgåede aftale om udbud af havvind er også helt central for beskyttelse af havet. Vi er blevet enige med partierne bag den Grønne Fond om at afsætte 500 mio. kr. til en havnaturfond. Vi siger tilmed, at hvis indtægterne fra havvindsudbuddene overstiger forventningen, så vil havnaturfonden modtage yderligere op til 350 mio. kr.

Der går nu et arbejde i gang med at forberede den nye havnaturfond. Ambitionen er klart at få mest mulige forbedringer af havmiljøet ud af de midler, der er afsat.

Det er vigtigt, fordi vi må erkende, at havmiljøet er under pres. Menneskelig aktivitet på havet påvirker havets tilstand. Derfor skal vi have skarpt fokus på, at havet skal benyttes på forsvarlig vis, hvad enten vi taler om fiskeri, opsætning af havvindmøller, råstofindvinding eller noget helt fjerde.

Behovet for råstoffer som sand og grus vil fortsat være stort i fremtiden. Det er essentielle materialer for vores samfund. Ca. 50 pct. af vores råstoffer går til at beskytte vores kyster mod at blive eroderet af vejr og vind. Klimaforandringerne gør kun den opgave større. Andre råstoffer sikrer, at vi kan udbygge grøn strøm og grøn varme på tværs af Danmark. Råstoffer er således afgørende for den grønne omstilling.

Men selve *indvindingen* af råstoffer er jo ikke grøn. Forstået på den måde, at en vis påvirkning af havmiljøet ikke kan undgås. Derfor er det vigtigt, at der fortsat tages aktivt stilling til de miljømæssige aspekter, når der gives tilladelser til råstofindvinding.

Råstofloven og administration af råstofindvinding på havet

Der er i råstofloven fastsat klare regler om, at der i forbindelse med tilladelser til råstofindvinding skal ske en afvejning af hensyn til miljø- og naturmæssige værdier på den ene side og på den anden side råstofforsyningssikkerheden og muligheden for erhvervsmæssig udnyttelse af værdifulde råstofressourcer.

Miljøstyrelsen administrerer tilladelsesordningen for råstofindvinding på havet. Før Miljøstyrelsen kan give tilladelse til råstofindvinding, skal virksomheden, der ønsker at indvinde råstoffer, gennemføre miljøundersøgelser, der redegør for miljøtilstanden i det ansøgte indvindingsområde. Gennem miljøundersøgelserne kortlægges bl.a. naturmæssigt værdifulde områder som eksempelvis ålegræsbede, stenrev, sandbanker og boblerev.

Der skal ligeledes udarbejdes en miljøkonsekvensvurdering, hvor effekterne af råstofindvindingen beskrives, herunder om råstofindvinding kan medføre påvirkning på disse naturmæssigt værdifulde områder.

På baggrund af miljøkonsekvensrapporten vurderer Miljøstyrelsen så, om der kan gives tilladelse til den ansøgte råstofindvinding. Miljøstyrelsen giver kun tilladelse til indvinding, når det er vurderet, at det kan ske natur- og miljømæssigt forsvarligt, og der gives således ikke tilladelse i områder med f.eks. ålegræs, der er vigtige for biodiversiteten

Huller med svovlbrinte

Råstofindvinding har en effekt på havbunden. Og råstofindvinding kan medføre sugehuller, når der indvindes ved stiksugning. I forhold til problematikken om huller med svovlbrinte, er det korrekt, som spørgeren også påpeger, at der kan være huller på havbunden, hvor der er opstået svovlbrinte.

Det er Miljøstyrelsens faglige vurdering, at det er et fænomen, der **kan** opstå under givne forudsætninger, men som ikke opstår konsekvent, når der dannes sugehuller. Svovlbrinten i sugehuller kan opstå, hvis havmiljøet mangler ilt, fx på grund af for højt næringsindhold i vandet.

Jeg kan oplyse, at Miljøstyrelsen ikke har nogen indikation på, at der generelt er problemer med huller med svovlbrinte i de danske farvande.

Et andet element er jo hvad tid på året det er, vi har iltvind. Så sorte huller afhænger af steder, hvor der er meget næringsindhold, og hvor vandet er varmt om sommeren.

Miljøstyrelsen foretager løbende målinger over ilttilstanden i blandt andet Køge Bugt.

Miljøstyrelsen har ikke i forbindelse med disse målinger set tegn på, at havbunden i Køge Bugt er påvirket af iltsvind. Såfremt svovlbrinte skulle opstå i et stiksugehul, vil svovlbrinten typisk ikke brede sig ud fra hullet, idet den vil nedbrydes af det iltede vand omkring sandsugehullerne.

Huller med svovlbrinte **kan** således opstå i stiksugehullerne. Men **kun**, hvis der er iltsvind i hullerne – som følge af højt næringsindhold i vandet og utilstrækkelig vandudskiftning i hullet.

Med andre ord er det ikke selve stiksugehullerne fra råstofindvinding, der direkte forårsager svovlbrinte i sandsugningshuller, men derimod de potentielle dårlige iltforhold, der kan opstå i de indre farvande om sensommeren, hvor temperaturen er høj og vinden er svag.

Miljøstyrelsen vurderer derfor, at der er tale om en sæsonbetinget problematik. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at svovlbrinten vil nedbrydes igen i løbet af efteråret, når efterårsstormene begynder at tiltræde. Det er altså usandsynligt, at svovlbrinte vil være permanent til stede i hullerne.

At udviklingen af svovlbrinte primært skyldes dårlige iltforhold, er ikke ensbetydende med, at vi skal forholde os passivt til problemstillingen. Jeg anerkender fuldt ud, at huller, hvori der er opstået svovlbrinte, er et problem, der skal tages alvorligt. Vi vil ikke have permanente såkaldte ”sorte huller” i

vores farvande. Sådan er det. Derfor skal vi have fokus på forebyggelse og bedre iltforhold i vores farvande, så vi undgår udviklingen af svovlbrinte i huller.

Jeg vil også bede ministeriet se på, om der med fordel kan indføres en praksis, hvor der i relevante tilfælde stilles vilkår, som mindsker risikoen for iltvind i sandsugningshullerne. Hvis vi kan sikre bedre strømforhold i huller, minimerer vi ligeledes risikoen for huller med svovlbrinte.

Miljø og forsyningsikkerhed

Vi skal ikke gå på kompromis med miljøet, og derfor er det også nødvendigt, at vi ser bredere og anderledes på vores forbrug af råstoffer. Vi skal i vores overvejelser altid prioritere udnyttelsen af vores eksisterende ressourcer, altså de allerede indvundne råstoffer, bedst muligt. Vi skal anvende de ressourcer, vi har, på en klog og ansvarlig måde. Det er også regeringsgrundlagets opdrag til en kommende råstofplan.

Design til lang levetid, genbrug og genanvendelse kan bidrage til, at vi udnytter byggematerialer til fulde. Vi er i gang med at indføre krav om standardiserede nedrivningsplaner og kompetencekrav til selektiv nedrivning af byggerier, der blev besluttet med Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi. Det betyder i praksis, at byggerier ikke bare rives ned, men nedtages på en sådan måde, at flere byggevarer nemmere kan genbruges, og mere byggeaffald kan

genanvendes. Det vil mindske behovet for at suge nyt sand op fra vores farvande.

Afslutning – beskyttelse af havet

Afslutningsvis vil jeg gentage, at regeringen ønsker, at vi skal passe godt på havmiljøet, som rummer store naturværdier og ressourcer.

Vi er i gang med at genetablere stenrev flere steder i Danmark, hvor årtiers stenfiskeri har fjernet fisk og bunddyrs levesteder - blandt andet i Køge Bugt. O

Og med havplanen har vi besluttet, at arealet udlagt til råstofvindning søges reduceret fra 7 pct. til 5 pct. af det samlede havareal- altså en reduktion på 30% af arealet. Derudover reduceres arealet udlagt til råstofzoner specifikt i Køge Bugt.

Det er afgørende, at vi holder et skarpt fokus på miljøet, når vi vælger at anvende havet i forbindelse med en række interesser. De er alle centrale for vores samfund og bidrager bl.a. til, at Europa kan blive selvforsynende med energi. Vi skal fortsat passe på havet, udlægge mere hav til naturbeskyttelse, og sikre, at dem der agerer på havet udviser ansvarlighed.

Tak.